

REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL RAIONAL CAHUL

MD-3909, mun.Cahul, Piața Independenței, nr. 2

Tel/Fax+373 299 22058

<http://www.cahul.md> e-mail: consiliul.raional-cahul@apl.gov.md

PROIECT

DECIZIE

Nr. _____

din _____ 2024

Cu privire la aprobarea Planului de acțiuni privind realizarea, în raionul Cahul, a Programului național privind sănătatea mintală pentru anii 2023-2027

În temeiul art. 43 alin. (1) lit. v) din Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006, art.3 din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995, art. 7, art. 12 alin. (1) din Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, Hotărârii Guvernului nr. 971/2023 cu privire la aprobarea Programului național privind sănătatea mintală pentru anii 2023-2027”, Ordinului Ministerului Sănătății nr. 507 din 07.06.2024 „Cu privire la implementarea Programului național privind sănătatea mintală pentru anii 2023-2027”, având în vedere avizul Comisiei consultative de specialitate, Consiliul Raional Cahul

DECIDE:

1. Se aprobă Planul de acțiuni privind realizarea, în raionul Cahul, a Programului național privind sănătatea mintală pentru anii 2023-2027, conform anexei.
2. Se recomandă instituțiilor medico-sanitare publice ce activează în raionul Cahul să elaboreze planuri instituționale de acțiuni și să întreprindă măsuri de rigoare pentru realizarea Planului nominalizat.
3. Finanțarea Planului de acțiuni se va efectua din contul și în limita mijloacelor aprobate anual în bugetul public național, precum și din alte surse, conform legislației în vigoare.
4. Controlul realizării prezentei decizii se pune în sarcina Comisiei consultative de specialitate probleme sociale ((învățământ, tineret, sport, cultură, sănătate, asistență socială, protecția drepturilor copilului, utilizarea forței de muncă).

**Președintele ședinței
Consiliului Raional Cahul**

Contrasemnează:

**Secretarul
Consiliului Raional Cahul**

Cornelia PREPELIȚĂ

Elaborat: A. Hagioglo, șef interimar IMSP „Centrul de Sănătate Cahul”

Coordonat: E. Cebotari, vicepreședintele raionului Cahul

Avizat pentru legalitate: E. Olaru, șef Serviciu juridic și resurse umane

Avizat: C. Prepețiță, secretarul Consiliului Raional

PLAN DE ACȚIUNI
privind realizarea, în raionul Cahul, a Programului național privind sănătatea mintală pentru anii 2023-2027

Nr. d/o	Acțiuni planificate	Indicatori de monitorizare	Termeni de realizare	Subdiviziune/ Instituție responsabilă/în parteneriat
Obiectivul general 1. Îmbunătățirea condițiilor pentru menținerea și promovarea sănătății mintale a populației, respectarea drepturilor omului, excluderea stigmatizării și discriminării prin consolidarea rolului societății civile, a mass-mediei și a autorităților administrației publice locale, până în anul 2027				
<i>Obiectivul specific 1.1. Organizarea activităților de promovare a sănătății mintale și a programelor de prevenire, până în anul 2027</i>				
1.1	Punerea în aplicare a acțiunilor pentru prevenirea tulburărilor mintale, pentru a proteja și promova sănătate mintală în toate etapele vieții, stadiile incipiente ale vieții fiind o oportunitate deosebit de importantă de promovare a sănătății mintale	Număr de acțiuni organizate Număr de participanți	2024-2027	CCSM și CSPT din cadrul IMSP CS Cahul; Serviciul narcologic din cadrul Secției Consultative a IMSP SR Cahul; cu suportul: proiectului MENSANA
1.2	Implementarea programelor de promovare a sănătății mintale în școli, prin includerea temelor ce vizează combaterea agresivității, dauna folosirii substanțelor psihoactive și dezvoltarea aptitudinilor de prevenire a problemelor de sănătate mintală.	Număr de instruiri tematice Număr de elevi și cadre didactice instruite Număr de cursuri de dezvoltare personală organizate în școli cu psihologul	2024-2027	CCSM și CSPT din cadrul IMSP CS Cahul; Serviciul narcologic din cadrul Secției Consultative IMSP Spitalul Raional Cahul; cu suportul: proiectului MENSANA
1.3	Promovarea sănătății mintale în rândul vârstnicilor și a principiilor îmbătrânirii active la toate etapele vieții, stabilirea ca prioritate a acțiunilor de asigurare a unei sănătăți mai bune la vârste înaintate.	Număr de acțiuni organizate Număr de participanți	2024-2027	CCSM din cadrul IMSP CS Cahul cu suportul: proiectului MENSANA
1.4	Promovarea comunităților prietenoase pentru persoanele vârstnice cu forme ușoare și moderate de tulburări de sănătate mintală, inclusiv demență, prin asigurarea participării în activități socio-culturale	Număr de acțiuni organizate Număr de participanți	2024-2027	CCSM din cadrul IMSP CS Cahul cu suportul: proiectului MENSANA
1.5	Responsabilizarea tuturor sectoarelor pentru promovarea sănătății mintale și pentru prevenirea tulburărilor mintale, deoarece acestea sunt influențate de factori sociali și economici, determinând inclusiv nivelul venitului, statutul de angajare,	Număr de acțiuni organizate	2024-2027	CCSM și CSPT din cadrul IMSP CS Cahul Serviciul narcologic din cadrul Secției Consultative a IMSP SR Cahul;

	nivelul de educație, nivelul material de trai, starea de sănătate fizică, coeziunea familiei, discriminare, încălcări ale drepturilor omului și expunerea la evenimente adverse ale vieții, precum violența sexuală, abuzul asupra copiilor și neglijarea, expunerea acestora dezastrelor naturale, crizelor de sănătate publică sau umanitare	Număr de participanți		cu suportul: proiectului MENSANA
1.6	Organizarea campaniilor antidiscriminare și de informare care remediază stigmatizarea și încălcările drepturilor omului asociate frecvent cu tulburări mintale, precum și a celor de promovare a drepturilor și oportunităților de îngrijire a persoanelor cu probleme mintale	Număr de campanii organizate Număr de participanți	2024-2027	CCSM și CSPT din cadrul IMSP CS Cahul cu suportul: proiectului MENSANA
1.7	Cultivarea deprinderilor individuale de bază în etapele formative ale vieții (cum sunt programele pentru prima copilărie, abilități și educație sexuală, programe de sprijinire a dezvoltării unor relații sigure, stabile și favorabile între copii, părinți și îngrijitorii acestora); intervenție timpurie prin identificarea, prevenirea și tratarea afecțiunilor sau problemelor de comportament, în special în copilărie și adolescență; asigurarea unor condiții de viață și de muncă sănătoase (inclusiv îmbunătățiri organizaționale ale muncii și scheme de management al stresului bazate pe dovezi în sectorul public și în cel privat); protecție socială pentru grupurile vulnerabile la nivel de comunitate	Număr de acțiuni organizate Număr de participanți	2024-2027	CCSM și CSPT din cadrul IMSP CS Cahul cu suportul: proiectului MENSANA
1.8	Asigurarea accesului populației la consiliere și la servicii de sănătate mintală pentru copii și persoanele vârstnice	Număr de psihologi Număr de psihoterapeuți	2024-2027	CCSM și CSPT din cadrul IMSP CS Cahul cu suportul: proiectului MENSANA
<i>Obiectivul specific 1.2. Reducerea ratei mortalității prin suicid de la 18,5 la 16,4 la 100 de mii de persoane până în anul 2027</i>				
1.9	Organizarea acțiunilor intersectoriale de prevenire a sinuciderii	Număr de participanți	2024-2027	CCSM și CSPT din cadrul IMSP CS Cahul de comun cu: MMPS, MEC, MAI și MJ cu suportul: proiectului MENSANA
1.10	Identificarea precoce și gestionarea tulburărilor mintale și comportamentelor suicidare	Număr de instruiți organizate Număr de persoane identificate cu comportament suicidar	2024-2027	CCSM și CSPT din cadrul IMSP CS Cahul de comun cu: MMPS, MEC, MAI și MJ cu suportul: proiectului MENSANA

<i>Obiectivul specific 1.3. Constituirea unui sistem rezilient de sănătate mintală și presădirea psihosocială pentru situații de urgență și/sau dezastre</i>				
1.11	Organizarea acțiunilor, inclusiv a celor de comunicare, care să deconstruiască stigma persistent asociat cu solicitarea de ajutor pentru problemele de sănătate mintală în mediul școlar, la locul de muncă sau în centrele de asistență medicală primară, prin sensibilizare și informare	Număr sesiuni de informare organizate	2024-2027	CCSM și CSPT din cadrul IMSP CS Cahul cu suportul: proiectului MENSANA
Obiectivul general 2. Îmbunătățirea stării de sănătate mintală a populației prin dezvoltarea serviciilor de sănătate mintală și de îngrijire socială cuprinzătoare, integrate și receptivă, prestate în conformitate cu nevoile fiecărui individ				
<i>Obiectiv specific 2.1. Asigurarea accesului universal la servicii medicale de înaltă calitate, care să contribuie la îmbunătățirea calității vieții, până în anul 2027</i>				
2.1	Dezvoltarea și consolidarea Centrelor Comunitare de Sănătate Mintală și asistenței narcologice, pornind de la componența populației pe grupe de vârstă și pe ponderea bolilor de sănătate mintală în diferite localități, asigurând egalitatea teritorială în privința accesibilității serviciilor	Servicii adaptate la necesitățile populației Centrele comunitare de sănătate mintală implementează și corespund standardelor aprobate	2024-2027	CCSM din cadrul IMSP CS Cahul; Serviciul narcologic din cadrul Secției Consultative a IMSP „Spitalul Raional Cahul” cu suportul: proiectului MENSANA
2.2	Realizarea intervențiilor pentru îmbunătățirea sănătății mintale, pentru acoperirea nevoilor de îngrijire a sănătății copiilor, adolescenților și adulților cu tulburări mintale și adicții.	Număr de servicii prestate	2024-2027	CCSM din cadrul IMSP CS Cahul Serviciul narcologic din cadrul Secției Consultative a IMSP „Spitalul Raional Cahul” cu suportul: proiectului MENSANA
<i>Obiectivul specific 2.2. Dezvoltarea serviciilor comunitare de sprijin, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu probleme de sănătate mintală prin acordarea serviciilor integrate și coordonate conform standardelor aprobate, până în anul 2027</i>				
2.3	Consolidarea și extinderea serviciului de asistență mobilă la domiciliu și de soluționare a crizelor de sănătate mintală la nivelul CCSM	Număr de echipe mobile funcționale	2024-2027	CCSM din cadrul IMSP CS Cahul
2.4	Fortificarea capacităților familiilor pentru acordarea suportului psihologic membrilor familiei care îngrijesc vârstnicii cu maladii mintale	Număr de ședințe de consiliere	2024-2027	CCSM din cadrul IMSP CS Cahul în parteneriat cu: Catedra de sănătate mintală, psihoterapie și psihologie medicală USMF „Nicolae Testemițanu”
2.5	Dezvoltarea și implementarea serviciilor de sănătate mintală și de suport psihoemoțional în instituțiile de învățământ în caz de pierdere a accesului la învățare pentru adolescenți și tineri (online) și asigurarea accesului adolescenților la servicii confidențiale de sănătate mintală în toate școlile (Recomandarea (CRC) (34.d. Comitetul, cu referire la Comentariul general nr. 4 (2003) privind sănătatea adolescenților și țintele 3.5 și 3.7 din Obiectivele de Dezvoltare Durabilă)	Număr de ședințe de suport psihoemoțional organizate Număr de instruirii organizate pentru cadrele didactice	2024-2027	CCSM și CSPT din cadrul IMSP CS Cahul de comun cu MEC

2.6	Dezvoltarea serviciilor specializate pentru copiii cu probleme de sănătate mintală și cu tulburări de spectru autist	Număr de servicii create Număr de cadre medicale Număr de beneficiari	2024-2027	CCSM și CSPT din cadrul IMSP CS Cahul
<i>Obiectiv specific 2.3. Fortificarea rolului asistenței medicale primare pentru realizarea intervențiilor de prevenire, de depistare precoce a problemelor de sănătate mintală, de inițiere și de asigurare a continuității tratamentului problemelor de sănătate mintală la nivel de comunitate conform standardelor aprobate până în anul 2027</i>				
2.7	Realizarea intervențiilor de prevenire, de depistare precoce a problemelor de sănătate mintală și adicției, de inițiere și de asigurare a continuității tratamentului problemelor de sănătate mintală și adicției la nivel de comunitate, conform standardelor aprobate de către medicina de familie	Număr de beneficiari de servicii de sănătate mintală prestate de către medicii de familie Număr de medici de familie și de asistenți medicali comunitari instruiți în sănătatea mintală	2024-2027	CCSM și CSPT din cadrul IMSP CS Cahul; Serviciul narcologic din cadrul Secției Consultative a IMSP „Spitalul Raional Cahul” de comun cu: Catedra de sănătate mintală, psihoterapie și psihologie medicală și Catedra medicina de familie USMF „Nicolae Testemițanu”; Societatea Psihiatrilor, Narcologilor, Psihoterapeuților și Psihologilor; Asociația Medicilor de Familie
<i>Obiectiv specific 2.4. Reducerea poverii problemelor de sănătate mintală prin abordarea holistică și transectorială a acestora, dezvoltarea serviciilor alternative comunitare integrate până în anul 2027</i>				
2.8	Crearea unui mecanism de colaborare intersectorială în scopul protecției persoanelor cu probleme de sănătate mintală și prevenirea instituționalizării nejustificate, inclusiv în situațiile în care persoanele nu au capacitatea de a lua decizii de sine stătător, dar au nevoie de tratament	Numărul de persoane pentru care a fost aplicat mecanismul și evitată instituționalizarea Numărul de persoane pentru care a fost aplicat mecanismul și au fost realizate tratamente de recuperare	2024-2027	CCSM din cadrul IMSP CS Cahul de comun cu MMPS în parteneriat cu APL de nivelurile I și II
2.9	Încadrarea pacienților cu probleme de sănătate mintală și adicții în servicii și programe de sănătate generală specifice bolii și de îngrijire socială (cum ar fi cele pentru sănătatea femeii și HIV/SIDA), care ar oferi oportunitatea de a gestiona mai bine problemele de sănătate mintală, de a promova sănătatea mintală și de a preveni tulburările mintale	Număr de consilieri efectuate Număr de servicii adaptate necesităților grupurilor vulnerabile menționate Număr de beneficiari de servicii stabilit pentru	2024-2027	CCSM și CSPT din cadrul IMSP CS Cahul; Serviciul narcologic din cadrul Secției Consultative a IMSP „Spitalul Raional Cahul” de comun cu MMPS în parteneriat cu APL de nivelurile I și II

		fiecare categorie menționată		
2.10	Dezvoltarea serviciilor/programelor de reabilitare destinate agresorilor familiari - persoane cu probleme de sănătate mintală și adicții, urmare a înregistrării cazurilor de violență în familie soldate cu deces sau vătămare corporală gravă în care agresorul familial este o persoană cu dizabilitate mintală	Număr de beneficiari de servicii de reabilitare	2024-2027	CCSM din cadrul IMSP IMSP CS Cahul; Serviciul narcologic din cadrul Secției Consultative a IMSP „Spitalul Raional Cahul” de comun cu MMPS în parteneriat cu APL de nivelurile I și II cu suportul: proiectului MENSANA
2.11	Acordarea suportului în vederea angajării în câmpul muncii a persoanelor cu probleme de sănătate mintală, în vederea asigurării incluziunii sociale a acestora	Număr de consilieri efectuate Număr de beneficiari încadrați în câmpul muncii	2024-2027	CCSM din cadrul IMSP CS Cahul de comun cu MMPS în parteneriat cu APL de nivelurile I și II cu suportul: proiectului MENSANA
Obiectivul general 3. Dezvoltarea parteneriatelor și colaborărilor în domeniul sănătății mintale și al serviciilor sociale				
<i>Obiectivul specific 3.1. Crearea unor rețele de suport comunitar și de resurse interinstituționale pentru a asigura servicii integrate și comprehensive persoanelor cu probleme de sănătate mintală și pentru familiile acestora până în anul 2027</i>				
3.1	Crearea mecanismelor de implementare a parteneriatelor intersectoriale și interinstituționale, pentru a asigura servicii integrate și comprehensive pentru persoanele cu probleme de sănătate mintală, adicții și pentru familiile acestora	Număr de parteneriate încheiate	2024-2027	CCSM și CSPT din cadrul IMSP CS Cahul; Serviciul narcologic din cadrul Secției Consultative a IMSP „Spitalul Raional Cahul” de comun cu MMPS, MEC și MAI
3.2	Dezvoltarea parteneriatului cu pacienții și cu familiile acestora, care să asigure o cultură generală reflectată în politici de promovare a sănătății mintale, „de la egal la egal”.	Număr de parteneriate încheiate Număr de ședințe organizate	2024-2027	CCSM și CSPT din cadrul IMSP CS Cahul de comun cu MMPS, MEC și MAI
3.3	Organizarea, în fiecare comunitate, a activităților de zi și de socializare, inclusiv pentru persoanele adulte și în etate, care ar diminua problema singurătății, a izolării și a anxietății	Număr de cluburi pe interese create Numărul de centre de zi pentru persoane în vârstă sau de alt tip	2024-2027	CCSM și CSPT din cadrul IMSP CS Cahul

NOTĂ DE FUNDAMENTARE
la proiectul de decizie „Cu privire la aprobarea Planului de acțiuni privind
realizarea, în raionul Cahul, a Programului național
privind sănătatea mintală pentru anii 2023-2027”

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul de decizie „Cu privire la aprobarea Planului de acțiuni privind realizarea, în raionul Cahul, a Programului național privind sănătatea mintală pentru anii 2023-2027” este întocmit de IMSP „Centrul de Sănătate Cahul”.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
Proiectul de decizie a fost elaborat în temeiul art. 43 alin. (1) lit. v) din Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006, Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995, art. 7, art. 12 alin. (1) din Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, Hotărârii Guvernului nr. 971/2023 cu privire la aprobarea Programului național privind sănătatea mintală pentru anii 2023-2027”, Ordinului Ministerului Sănătății nr. 507 din 07.06.2024 „Cu privire la implementarea Programului național privind sănătatea mintală pentru anii 2023-2027”. Scopul acțiunilor și măsurilor din plan este crearea unor condiții pentru persoanele cu tulburări mintale ca acestea să fie capabile să-și exercite întreaga gamă a drepturilor omului și să aibă acces înalt la asistență medicală și socială de calitate, adecvată din punct de vedere cultural, în timp util pentru a promova recuperarea, pentru a atinge cel mai înalt nivel posibil de sănătate și să participe pe deplin în societate și la locul de muncă, fără stigmatizare și discriminare.
3. Analiza impactului de reglementare
Realizarea acțiunilor prevăzute în Plan nu necesită alocarea unor surse financiare din partea Consiliului Raional Cahul, ca fondator al IMSP CS Cahul, în cadrul căruia își desfășoară activitatea Centrul Comunitar Sănătate Mintală Cahul, responsabil de realizarea măsurilor prevăzute în planul respectiv.
4. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare
Prezentul proiect nu necesită modificarea sau elaborarea unor acte normative noi.
5. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Proiectul de decizie este avizat de către Serviciul juridic și resurse umane. În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul deciziei este plasat pe pagina web oficială a Consiliului Raional www.cahul.md la directoriul Transparența decizională, secțiunea Proiecte de decizie.

Alexandru Hagioglo,
șef interimar IMSP „Centrul de Sănătate Cahul”